

ผลการใช้กิจกรรมวาดภาพประกอบการเล่านิทานที่มีต่อการพัฒนาการความคิด
คล่องแคล่ว ความคิดริเริ่มและความคิด ละเอียดลออของเด็กปฐมวัย
A Study of Effects of Drawing Illustration for Storytelling on Fluent,
Initiative and Critical Thinking of Early Childhood Students

สาวิกภาพร แสนศึก*
SawikapornSansuek*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้กิจกรรมวาดภาพประกอบการเล่านิทานที่มีต่อการพัฒนาการความคิดคล่องแคล่ว ความคิดริเริ่ม และความคิดละเอียดลออของเด็กปฐมวัยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 เทศบาลเมืองลัดหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 25 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมวาดภาพประกอบการเล่านิทาน และแบบประเมินพัฒนาการด้านความคิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า การใช้กิจกรรมวาดภาพประกอบการเล่านิทานที่มีต่อการพัฒนาการของเด็กปฐมวัย เพิ่มขึ้นเป็นลำดับ 3 ด้านดังนี้ 1) ด้านความคิดคล่องแคล่วมีคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการเพิ่มขึ้นเป็น 1.72, 1.88, 2.00, 2.24, 2.32, 2.68, 3.00 และ 3.00 2) ด้านความคิดริเริ่มมีคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการเพิ่มขึ้นเป็น 1.84, 1.88, 2.00, 2.12, 2.32, 2.72, 2.96 และ 3.00 และ 3) ด้านความคิดละเอียดลออมีคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการเพิ่มขึ้นเป็น 1.76, 2.00, 2.84, 2.12, 2.36, 2.96, 3.00 และ 3.00สรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมวาดภาพประกอบการเล่า นิทานส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการความคิดคล่องแคล่ว ความคิดริเริ่ม และความคิดละเอียดลออสูงขึ้น

คำสำคัญ: การใช้กิจกรรมวาดภาพประกอบ ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดริเริ่มเด็กปฐมวัย

Abstract

The purpose of this research was to examine the effect of drawing illustration for storytelling on fluent, initiative and critical thinking of early childhood students. The sample included 25 kindergarten 2 students from Tedsabun 2 School under Muang Lad LuangMunicipality in Samutprakarn Province obtained through simple random sampling. The research instruments involved lesson plans and learning achievement test. Data were analyzed by mean and standard deviation.

* นักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
* Master of Education (Curriculum and Instruction) BansomdejchaoprayaRajabhat University

The findings revealed that drawing illustration for storytelling on fluent, initiative and critical thinking of early childhood students contributed to the increase of early childhood students' thinking skills, i.e., 1) mean of fluent thinking measured 1.72, 1.88, 2.00, 2.24, 2.32, 2.68, 3.00 and 3.00 2) mean of initiative thinking measured 1.84, 1.88, 2.00, 2.12, 2.32, 2.72, 2.96 and 3.00 3) mean of critical thinking measured 1.76, 2.00, 2.84, 2.12, 2.36, 2.96, 3.00 and 3.00 It could be concluded that the fluent, initiative and critical thinking of early childhood students after the experiment was higher than that before the experiment.

Keywords : Drawing Storytelling, Fluent Thinking, Initiative Thinking, Early Childhood

บทนำ

ความคิดเป็นความสามารถที่สำคัญอย่างหนึ่งของมนุษย์ และเป็นปัจจัยที่จำเป็นในการส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ ประเทศที่สามารถพัฒนาศักยภาพเชิงความคิดของคนในประเทศ ออกมาใช้ประโยชน์ได้มาก ย่อมมีโอกาสจะพัฒนาไปสู่ความเจริญก้าวหน้าได้มากขึ้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวในหลายประเทศจึงได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความคิดให้กับคนในชาติ โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน ที่จะเติบโตเป็นกำลังสำคัญในอนาคต ให้ได้แสดงออกด้านความคิดและนำจินตนาการในทางสร้างสรรค์ มาพัฒนาให้เป็นรูปธรรม ซึ่งจะนำไปสู่การคิดค้นพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และความเจริญของประเทศชาติต่อไป

ความคิด มีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในทุกยุคทุกสมัย จะเห็นได้จากความพยายามที่จะปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่และสิ่งแวดล้อมให้เกิดความผาสุกขึ้นโดยอาศัยผลผลิตทางความคิดที่เกิดจากแรงดลใจซึ่งทอแรนซ์ (Torrance, 1962, : 16) ได้กล่าวว่า ความคิดเป็นกระบวนการของความรู้สึก ไวต่อปัญหาต่อสิ่งที่ขาดหายไป ต่อสิ่งที่ไม่ประสานกันแล้ว เกิดความพยายามในการสร้างแนวคิดตั้งสมมติฐานทดสอบสมมติฐาน และเผยแพร่ผลที่ได้ให้ผู้อื่นได้รับรู้ และเข้าใจอันเป็นแนวทางค้นพบสิ่งใหม่ต่อไปโดยกระบวนการของความคิด ตามแนวคิดของทอแรนซ์ มี 5 ขั้นตอนประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การพบความจริง ขั้นที่ 2 การค้นพบปัญหา ขั้นที่ 3 การตั้งสมมติฐาน ขั้นที่ 4 การค้นพบปัญหา และขั้นที่ 5 ยอมรับผลจากการค้นพบ และเดวิส (David, 1986, : 12) ยังกล่าวว่า การคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างลึกซึ้ง ซึ่งเป็นลักษณะภายในตัวบุคคลที่สามารถคิดได้หลายแง่มุมผสมผสานจนเป็นผลผลิตใหม่ที่ถูกต้อง สมบูรณ์กว่าเดิม ทำให้เกิดการพัฒนาเป็นเทคโนโลยีที่สามารถตอบสนองความต้องการดังกล่าว และเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาขึ้นกลายมาเป็นส่วนสำคัญของการดำรงชีวิตในยุคปัจจุบัน

การพัฒนาความคิดทอแรนซ์ (Torrance, 1964, : 12) นักจิตวิทยาได้เสนอหลักในการส่งเสริมความคิดของเด็ก เช่น ครูแสดงความสนใจความกระตือรือร้นต่อคำถามแปลก ๆ ของเด็ก กระตุ้นและส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ด้วยตัวเอง มีการค้นคว้าอย่างต่อเนื่อง การปฏิบัติที่ถูกต้อง การส่งเสริมความคิดให้กับเด็ก ตั้งแต่เยาว์วัยได้เท่าใด ก็ยิ่งจะเป็นผลดีมากเท่านั้น โดยเฉพาะในช่วงวัยก่อนเรียน ซึ่งเป็นระยะที่เด็กมีจินตนาการสูงศักยภาพด้านความคิดกำลังพัฒนา ดังนั้นหากช่วงวัยนี้เด็กได้รับประสบการณ์หรือกิจกรรมที่เหมาะสมต่อเนื่องกันเป็นลำดับนับเป็นการเริ่มต้นที่ดีในการพัฒนาความคิด เห็นได้จากการส่งเสริมความคิดในหลายประเทศ จะเริ่มตั้งแต่ระดับปฐมวัย ซึ่งเป็นช่วงที่ความคิดจินตนาการสร้างสรรค์ มีการพัฒนาได้เร็ว ดังที่ทอแรนซ์ (Torrance, 1964, : 42) กล่าวว่า ควรส่งเสริมความคิดแก่เด็กตั้งแต่ปฐมวัย โดยเฉพาะ เด็กในช่วงอายุ 4-6 ปี ซึ่งเป็นช่วงที่มีจินตนาการดี ควรที่จะได้รับการส่งเสริมความคิดเชิงสร้างสรรค์ที่เหมาะสมและต่อเนื่อง

ปัญหาของพัฒนาการด้านความคิดของเด็กปฐมวัยจากสภาพจริงในปัจจุบัน ที่พบในโรงเรียนเด็กปฐมวัยไม่กล้าแสดงออกด้านความคิดเท่าที่ควร เห็นได้จากการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เป็นการลอกเลียนแบบจากต้นแบบมากกว่าการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ เช่น การตอบคำถามหลังการฟังนิทาน ที่มักมีการลอกเลียนจากเพื่อนในห้อง เมื่อมีการสนทนากันขาดความมั่นใจ ที่จะแสดงความคิดเห็นที่เป็นของตนเองต่อหน้าเพื่อน ๆ ไม่กล้าตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็นกับเรื่องราวใหม่ ๆ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า เด็กขาดการส่งเสริมพฤติกรรมด้านความคิด และไม่พยายามที่จะแสดงความคิดของตนเองอย่างเป็นธรรมชาติ ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นจากปัจจัยหลาย ๆ อย่างที่ทำให้เด็กมีพฤติกรรมดังกล่าว ซึ่งส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะความคิดตามธรรมชาติของเด็ก ถูกจำกัดลงเมื่อมีการเรียนรู้ข้อกำหนดต่าง ๆ ทางสังคมและสภาพแวดล้อม ซึ่งสามารถเห็นได้อย่างชัดเจนในช่วงปฐมวัย ที่มีการเปลี่ยนแปลงจากการเรียนรู้ด้วยความคิดจินตนาการ ไปสู่มีกฎเกณฑ์และต้องการความเป็นเหตุเป็นผลมากขึ้น ทำให้เด็กขาดความมั่นใจที่จะแสดงออกตามความคิดจินตนาการตามธรรมชาติ ไม่กล้าที่จะซักถามข้อสงสัยสังเกต ได้จากการที่เด็กมักจะใช้การลอกเลียนแบบมากกว่าการสร้างสรรค์ เช่น การลอกเลียนคำถาม คำตอบหรือแม้แต่พฤติกรรมต่าง ๆ เพียงเพื่อให้เป็นที่พึงพอใจของสังคมและสภาพแวดล้อม ในขณะนั้น สอดคล้องกับแนวคิดของสุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ (2552, : 32-33) กล่าวว่า การบั่นทอนกระบวนการคิดและโอกาสในการแสดงความคิดของเด็ก ทำให้เด็กขาดความสามารถตั้งใจ สนใจต่อกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่กำลังกระทำอยู่ เป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมชนิดหนึ่ง ที่เด็กมักแสดงออกจนเป็นลักษณะเฉพาะตัวประกอบด้วย พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับวัย หรือระดับพัฒนาการปกติมาตรฐาน ชนมาก ไม่มีระเบียบวอกแวก ไม่มีสมาธิ ก้าวร้าว ซึ่งพฤติกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ จะส่งผลกระทบกับพฤติกรรมและความสามารถในการเรียนรู้ในอนาคต จึงถือได้ว่าเป็นประเด็นที่สำคัญที่ผู้เกี่ยวข้องจะต้องมีส่วนในการคงสภาพ และส่งเสริมความคิดของเด็ก ในขณะที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้ ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้สิ่งแปลกใหม่ตามวัย เพื่อให้เด็กเกิดความมั่นใจที่จะแสดงความคิดของตน

กิจกรรมเพื่อพัฒนาความคิดของเด็กนั้น บรู๊ค (Burke, 1994, : 23) กล่าวว่า การเล่านิทานเป็นที่นิยมใช้ในการจัดประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมความคิดสำหรับเด็กปฐมวัย เนื่องจากนิทานเป็นการสื่อสารเรื่องราวที่สนุกสนานเหมาะกับเด็ก เป็นสื่อที่สร้างความสนใจให้เด็กมีจินตนาการมากยิ่งขึ้น เรื่องราวของนิทานช่วยให้เด็กเห็นสิ่งที่ป็นรูปธรรมและนามธรรมได้ง่ายที่สุด เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2553, : 12) กล่าวว่า เส้นใยประสาทที่เป็นตัวเชื่อมโยงสมองซีกซ้ายและขวาของเด็ก ยังก่อตัวไม่สมบูรณ์ สมองซีกซ้ายยังทำหน้าที่เฉพาะของตนเอง ไม่ได้ครบถ้วน ดังนั้นเด็กเล็ก ๆ จึงไม่ชอบการคิดหรือคำสอนที่เต็มไปด้วยเหตุผล การคิดตามธรรมชาติจำเป็นต้องคิดด้วยสมองซีกขวา ซึ่งเป็นการคิดแบบจินตนาการ และความคิดคำนึงฝันอิมเมจ ซึ่งทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดีโดยนิทานสำหรับเด็กควรที่จะเป็นเรื่องที่มีเนื้อหาสั้น ๆ ง่าย ๆ มีการเคลื่อนไหวของเรื่องราวและตัวละครที่ไม่จำเจ พรทิพย์ วินโกมินทร์ (2543, : 37) กล่าวว่า นิทานสำหรับเด็กควรมีภาพประกอบเนื้อเรื่องที่เหมาะสม ซึ่งภาพที่ใช้ในนิทานเด็กควรที่จะเป็นภาพที่มีลายเส้นไม่ซับซ้อน มีขนาดที่เห็นได้อย่างชัดเจนและทำความเข้าใจได้ง่าย ซึ่งจะทำให้การใช้สื่อนิทานในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กมีคุณค่าและได้ประโยชน์อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการใช้กิจกรรมวาดภาพประกอบการเล่านิทานที่มีต่อพัฒนาการความคิดคล่องแคล่ว ความคิดริเริ่มและความคิดละเอียดลออของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการใช้กิจกรรมการเล่านิทานโดยมีการวาดภาพประกอบการเล่าเรื่องมีพัฒนาการด้านความคิดคล่องแคล่วความคิดริเริ่มและความคิดละเอียดลออของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการใช้กิจกรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แก่เด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 เทศบาลเมืองลัดหลวง ตั้งอยู่ เลขที่ 99/9 หมู่ 9 ตำบลบางจาก อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 2 ห้องเด็กปฐมวัย 50 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่เด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาล ปีที่ 2 ห้อง 1 โรงเรียนเทศบาล 2 เทศบาลเมืองลัดหลวง ตั้งอยู่ เลขที่ 99/9 หมู่ 9 ตำบลบางจากอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 เป็นการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Sample Random Sampling) โดยการจับฉลากได้เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 ห้อง 2 จำนวน 25 คนเป็นกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แผนการจัดกิจกรรมวาดภาพประกอบการเล่านิทานเขียนขั้นตอนการจัดกิจกรรมวาดภาพประกอบการเล่านิทาน ในขั้นตอนการจัดกิจกรรม มีขั้นตอนการจัดกิจกรรม 5 ขั้นตอน 1. ขั้นสร้างความสนใจ เป็นขั้นของการกระตุ้นความสนใจส่งเสริมความคิดจินตนาการของเด็กปฐมวัยด้วยบทเพลง หรือบทกลอน แล้วเล่านิทานโดยใช้เทคนิคการเล่าแบบผสมผสาน การเล่าด้วยการตั้งคำถาม มีการใช้สื่อประกอบ เช่น รูปภาพ หุ่นนิ้วมือ หุ่นถุงมือที่คาดศีรษะ เพื่อกระตุ้นให้คิดจินตนาการ สำหรับนิทานที่นำมาเล่ามีเนื้อหาเหมาะสมกับวัยมีการใช้ภาษาถูกต้อง เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย 2. ขั้นขยายความรู้สึกรู้สึกคิด เป็นขั้นขยายความคิดของเด็กปฐมวัย หลังจากที่ได้ฟังนิทานแล้ว โดยครูใช้วิธีการตั้งคำถามอเนกนัย ให้เด็กปฐมวัยได้ใช้ความคิดจินตนาการ 3. ขั้นฝึกกิจกรรมวาดภาพ เป็นขั้นที่เด็กปฐมวัยได้ถ่ายทอดความคิดจินตนาการออกมาเป็นรูปภาพ การเลือกภาพ การต่อเติมภาพ กระตุ้นให้เด็กได้มีการตั้งชื่อภาพเพื่อฝึกการสนทนา 4. ขั้นนำเสนอผลงาน เป็นขั้นที่ให้เด็กปฐมวัยได้นำเสนอผลงานจากกิจกรรมวาดภาพ โดยครูกระตุ้นชักชวนเสริมแรงให้เด็กปฐมวัยได้สนทนา เล่า อธิบาย ผลงานของตนที่จัดทำขึ้น เพื่อฝึกการพูดสนทนาหรือเล่าเกี่ยวกับภาพที่ตนได้วาดขึ้น โดยเล่าเป็นรายบุคคล 5. ขั้นสรุปกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นขั้นที่ครูและเด็กปฐมวัยร่วมกันสนทนาสรุปเนื้อหาของนิทาน ตัวละคร และผลงานการวาดภาพของนักเรียน

2) แบบประเมินพัฒนาการด้านความคิดศึกษาแบบทดสอบความคิด ประกอบด้วย 1. การวาดภาพ (Picture Construction) โดยให้เด็กต่อเติมภาพจาก 2. การต่อเติมภาพให้สมบูรณ์ (Picture Completion) โดยให้เด็กวาดภาพต่อเติมภาพจากสิ่งเร้าที่กำหนด

3. การใช้เส้นคู่ขนาน (Parallel Line) โดยให้เด็กต่อเติมภาพจากเส้นคู่ขนาน

แบบตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดกิจกรรมวาดภาพประกอบการเล่านิทาน การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์โดยใช้สูตร IOC (สมนึก ภัททิยธนี, 2553, น. 220) ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกแผน แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้การจัดกิจกรรมวาดภาพประกอบการเล่านิทานมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา สามารถนำไปใช้ได้และเมื่อได้ผลคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญครบทุกท่านแล้วจึงนำข้อมูลที่ได้มาทำการคำนวณตามสูตรหาค่าดัชนีความสอดคล้อง

ผู้วิจัยดำเนินการผลการใช้กิจกรรมวาดภาพประกอบการเล่านิทานที่มีผลต่อการพัฒนาการความคิดคล่องแคล่ว ความคิดริเริ่ม และความคิดละเอียดลออของเด็กปฐมวัย

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์พัฒนาการด้านความคิดของเด็กปฐมวัยระหว่างการจัดกิจกรรมวาด

ผลเฉลี่ยพัฒนาการความคิดด้านความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและระหว่างการทดลองเป็น 1.72, 1.88, 2.00, 2.24, 2.32, 2.68, 3.00 และ 3.00 ตามลำดับ โดยมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 0.41, 0.46, 0.33, 0.50, 0.52, 0.46, 0.48, และ 0.00 ตามลำดับ แสดงว่าความคิดด้านความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัยหลังการเข้าร่วมกิจกรรมวาดภาพประกอบการเล่านิทานพัฒนาขึ้นตามลำดับ

ผลเฉลี่ยพัฒนาการความคิดด้านความคิดริเริ่มของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและระหว่างการทดลองเป็น 1.84, 1.88, 2.00, 2.12, 2.32, 2.72, 2.96 และ 3.00 ตามลำดับโดยมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 0.37, 0.33, 0.50, 0.47, 0.48, 0.44, 0.20 และ 0.00 ตามลำดับแสดงว่าความคิดด้านความคิดริเริ่มของเด็กปฐมวัยหลังการเข้าร่วมกิจกรรมวาดภาพประกอบเล่านิทานพัฒนาขึ้นตามลำดับ

ผลเฉลี่ยพัฒนาการความคิดด้านความคิดละเอียดลออของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและระหว่างการทดลองเป็น 1.76, 2.00, 2.84, 2.12, 2.36, 2.96, 3.00 และ 3.00 ตามลำดับโดยมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 0.44, 0.00, 0.20, 0.37, 0.51, 0.20, 0.00 และ 0.00 ตามลำดับแสดงว่าความคิดด้านความคิดละเอียดลออของเด็กปฐมวัยหลังการเข้าร่วมกิจกรรมวาดภาพประกอบเล่านิทานพัฒนาขึ้นตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการจัดกิจกรรมวาดภาพประกอบการเล่านิทานที่มีผลต่อพัฒนาการด้านความคิดของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 เด็กปฐมวัยจำนวน 25 คนผลการวิจัยจะนำเสนอตามลำดับดังนี้

การจัดกิจกรรมวาดภาพประกอบการเล่านิทานมีผลช่วยพัฒนาความคิดของเด็กปฐมวัยมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านความคิดคล่องแคล่ว คະแนนเฉลี่ยพัฒนาการความคิดด้านความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและระหว่างการทดลองเป็น 1.72, 1.88, 2.00, 2.24, 2.32, 2.68, 3.00 และ 3.00 ตามลำดับ โดยมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 0.46, 0.33, 0.50, 0.52, 0.46, 0.48, 0.00 และ 0.00 ตามลำดับ แสดงว่า ความคิดด้านความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัย หลังการเข้าร่วมกิจกรรมวาดภาพประกอบเล่านิทานพัฒนาขึ้นตามลำดับ

2. ด้านความคิดริเริ่ม คະแนนเฉลี่ยพัฒนาการความคิดด้านความคิดริเริ่มของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและระหว่างการทดลองเป็น 1.84, 1.88, 2.00, 2.12, 2.32, 2.72, 2.96 และ 3.00 ตามลำดับ โดยมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 0.37, 0.33, 0.50, 0.47, 0.48, 0.44, 0.20 และ 0.00 ตามลำดับ แสดงว่า ความคิดด้านความคิดริเริ่มของเด็กปฐมวัยหลังการเข้าร่วมกิจกรรมวาดภาพประกอบเล่านิทานพัฒนาขึ้นตามลำดับ

3. ด้านความคิดละเอียดลออ คະแนนเฉลี่ยพัฒนาการความคิดด้านความคิดละเอียดลออของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและระหว่างการทดลองเป็น 1.76, 2.00, 2.84, 2.12, 2.36, 2.96, 3.00, และ 3.00 ตามลำดับ โดยมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 0.44, 0.00, 0.20, 0.37, 0.51, 0.20, 0.00 และ 0.00 ตามลำดับ แสดงว่า ความคิด ด้านความคิดละเอียดลออของเด็กปฐมวัยหลังการเข้าร่วมกิจกรรมวาดภาพประกอบเล่านิทานพัฒนาขึ้นตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการจัดกิจกรรมวาดภาพประกอบการเล่านิทานที่มีผลต่อพัฒนาการ ด้านความคิดของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 ห้อง 1 โรงเรียนเทศบาล 2 สังกัดเทศบาลเมืองลัดหลวง สมุทรปราการ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 พบประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

การจัดกิจกรรมวาดภาพประกอบการเล่านิทานเป็นเวลา 8 สัปดาห์ มีผลช่วยพัฒนา ความคิดของเด็กปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า กิจกรรมวาดภาพประกอบการเล่านิทานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กระตุ้นพัฒนาการด้านความคิดของเด็กปฐมวัย สอดคล้องกับการพัฒนาและส่งเสริมความคิดของทอแรนซ์ (Torrance, 1964,p. 32) ที่ได้เสนอหลักในการส่งเสริมความคิดซึ่งเน้นตัวครูและเด็ก คือ ครูส่งเสริมให้เด็กถาม

ขณะที่เล่านิทาน ครูสนใจต่อคำถามที่แปลกๆ ของเด็ก ครูตั้งใจฟังเมื่อเด็กมีข้อสงสัยและซักถามครูเอาใจใส่ต่อความคิดแปลกๆ ของเด็ก ครูแสดงความกระตือรือร้นต่อคำถามแปลกๆ ของเด็ก ครูจะเปลี่ยนบทบาทโดยตั้งสถานการณ์สมมุติแล้วให้เด็กเล่าต่อจากครู สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ที่กรมวิชาการ (2546, น. 26-38) กำหนดให้การประเมินพัฒนาการ ควรยึดหลักประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านและนำผลมาพัฒนาเด็ก ประเมินเป็นรายบุคคล อย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่องตลอดปี สภาพการประเมินควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรม ประจำวัน ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เลือกใช้เครื่องมือและจดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลายเหมาะสมกับเด็ก รวมทั้งใช้แหล่งข้อมูลหลายๆ ด้าน ไม่ควรใช้การทดสอบสำหรับวิธีการประเมินที่เหมาะสม และควรใช้กับเด็กอายุ 3-5 ปี ได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรมการเล่น การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็ก ที่เก็บอย่างมีระบบ ซึ่งความคิดนับเป็นพฤติกรรมที่สำคัญที่ควรส่งเสริม ดังนั้นครูผู้สอน จึงต้องนำสาระการเรียนรู้มาจัดในลักษณะหน่วยการสอนแบบบูรณาการ หรือเลือกใช้วิธีการสอน ที่สอดคล้องกับปรัชญาและหลักการศึกษาปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยนั้น ควรจัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่มคิดวางแผน ลงมือกระทำ เสนอความคิดให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยครูผู้สอนเป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวก และสอดคล้องกับการศึกษาของดิกสัน จอห์นสัน และซอลท์ (Dixon, Johnson and Salt, 1977, :367-379) ;ปริยาภรณ์ กรรณิกา (2558) ; อมรรัตน์ จรัสอรุณฉาย (2549) ที่พบว่า การจัดกิจกรรมการวาดภาพประกอบการเล่านิทานช่วยพัฒนาความคิดของเด็กปฐมวัย

ข้อเสนอแนะ

จากการผลการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบกิจกรรมวาดภาพประกอบการเล่านิทานที่มีต่อพัฒนาการความคิดของเด็กปฐมวัย มีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การทำกิจกรรมวาดภาพ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ต้องให้พร้อมมีจำนวนพอเพียง ปลอดภัยกับเด็กปฐมวัย และสื่อบางอย่างสามารถหาได้ในท้องถิ่น
2. ขณะทำกิจกรรมวาดภาพควรมีการกระตุ้นอย่างอื่นประกอบ เช่น เพลง นิทาน เสียง
3. แบบฝึกพัฒนาการด้านความคิดควรหลากหลายกว่านี้
4. แบบฝึกควรมีการผสมผสานระหว่างลายเส้นกับรูปทรงเรขาคณิต

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรศึกษาและวิจัยผลของการจัดกิจกรรมวาดภาพกลุ่มต่างๆ ในระยะยาว เพื่อติดตามผลการทดลองที่ส่งผลต่อความคิดของเด็กปฐมวัย
2. ควรมีการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมวาดภาพที่มีผลต่อความสามารถด้านอื่นๆ เช่น ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ทักษะทางภาษาด้านการเขียน และการส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็ก
3. ควรมีการศึกษาพัฒนาการความคิดทางด้านการใช้ภาษา การปฏิบัติและเคลื่อนไหว
4. ควรมีการติดตามผลเป็นระยะหลังการทดลอง เช่น 1 เดือน 3 เดือน หรือแต่ละภาคเรียนเป็นต้น เพื่อศึกษาความคงทนของความคิด

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2546). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2554). *เล่นสร้างสรรค์พัฒนาปัญญาลูก*. กรุงเทพฯ: เรือนปัญญา
- เกียรติวรรณ อมาตยกุล. (2541). *ศาสตร์แห่งการรู้จักตนเอง*. กรุงเทพฯ: ที.พี.พี.รันท.
- ปรียาภรณ์ กรรณิกา. (2558). *การพัฒนาและการใช้ชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่)*. สืบค้นจากfile:///C:/Users/chumphu/Downloads/98939-Article%20Text-247563-1-10-20170913.pdf
- สมนึก ภัททิยธนี. (2553). *การวัดผลการศึกษา*. กทม: ประสานการพิมพ์
- สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ. (2545). *การจัดกระบวนการเรียนรู้: เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- อมรรัตน์ จรัสอรุณฉาย.(2549). *การพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกทักษะความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา)*.
- Burke, W. Warner. (1994). *Organizational development : A process of hearing changing* (2nd ed.). Massachusetts: Addison – Wesky.
- David, A. (1986). Thinking frame. *Educational Leader Ship*,43, 4-10.
- Davis, Keith. (1967). *Human relation at work : The dynamic of organizational behavior*. New York : McGraw-Hill.
- Dixon, Johnson, & Salt. (1977). Training disadvantaged preschoolers on various fantasy, *Child Development*, 2(3), 67-79
- Torrance, E. P. (1962). *Education and the creative potential*. Minneapolis: The Lund Press.
- . (1964). Education and creativity In *creativity : Progress and potential*. New York: McGraw-Hill.